

wat roepen: ein jedes Tierchen hat sein Plaisierchen. Als het maar „blijft“. — En leve de geüniceerde Kerk, en laat Koning Willem I toch nog maar ondanks Hendrik de Cock zijn zin krijgen, dien „verlichten despoot“, die in Indië wilde, wat nu met Oussoren's hulp vanzelf wel komt.

K. S.

* * Goudstukken

Dr H. N. Ridderbos drukt een formulier af dat een kerkeraad gebruikte ter bekendmaking van het heengaan van enkele leden. Die kerkeraad zei, dat zij de kerk van Christus verlaten hadden. Met gefronst gelaat noemt hij dit formulier een „goudstuk“ — maar dan niet naar het wezen. Die frons zij daargelaten — wij weten tenminste nu wat die kerkeraad verstaat onder den gouden standaard.

Wil dr Ridderbos nu ook eens afdrukken de formulieren, die in de schorsingsdagen gebruikt zijn mede met zijn medewerking? Een weet ik nog: „erkent de zoodanigen

niet als ambtsdragers“ (in Gods kerk natuurlijk). De Doeken kan hem verder aan de oople helpen. Wil hij eens afdrukken het formulier dat één der door hem bedoelde predikanten — voorzitter van bovenbedoelden kerkeraad — thuis kreeg, toen „ze“ hem den dienst uitzetten? Of de formule, in Zeeuwisch-Vlaanderen gebruikt (geen „geestelijke gemeenschap“ meer)? Wil hij eens rondtut zeggen, of hij zelf in Kampen lid van „de kerk van Jezus Christus“ gelooft te zijn? Zoo ja, waar zijn dan de heeren Greijdanus en Schilder gebleven, die NOOIT een briefje van afscheid aan EENIGE kerk gezonden hebben, en toch — op instigatie van aan dr Ridderbos niet onbekenden — ondanks een schriftelijk verbod, zijn „afgekondigd“ als zich onttrokken te hebben aan „de Gereformeerde Kerk van Kampen“? Als dr Ridderbos nu eens zijn eigen goudstukken op tafel lei? En vooral: zijn gouden standaard? Dan konden wij weten wat die standaard bij hem is. We krijgen dan misschien een officieel bewijs, dat zijn Geref. Weekblad OFFICIEEL de pluriformiteit voorstaat? Wil hij dan meteen de grenzen aangeven van het aantal Kamper kerken van Jezus Christus?

K. S.

POP. WETENSCH. SCHETSEN

Kerk en Koninkrijk Gods (X)

ZONDAG 31.

Gelijk bekend is heeft Dr H. J. Westerink zich opgemaakt ter bestrijding van elk, die „uit de kerkelijke censuur de conclusie trekt van het gezet zijn buiten het Koninkrijk Gods“.

Ter fundeering van zijn strijd heeft hij een scherpe (onder)scheiding gemaakt tusschen de functie van den Christus als Hoofd van zijn kerk en de waardigheid van den Christus als Koning van het rijk Gods.

Hij poogt nu ook de kerkelijke belijdenisgeschriften met zijn theorie in overeenstemming te doen schijnen. We hebben reeds gezien, hoe dat hem totaal mislukt wat betreft de Zondagen 19 en 12 van den Heidelberg-schen Catechismus.

Maar juist waar het in deze zaak ook gaat om de betekenis van de kerkelijke tucht, is Zondag 31, die handelt over de sleutelen van het hemelrijk, hier van bijzondere betekenis.

Wie den inhoud van Zondag 31 zich voor den geest haalt, wordt benieuwd naar de wijze, waarop Dr Westerink dit deel van onzen Catechismus pasklaar zal trachten te maken voor zijn theorieën.

Immers juist Zondag 31 is duidelijk in de aanwijzing van de nauwe verbondenheid van kerk en koninkrijk Gods. Aan de kerk zijn de sleutelen van het hemelrijk toebetroefd: de verkondiging van het heilig evangelie en de christelijke ban of uitsluiting.

Degenen, die onder den christelijken naam onchristelijke leer of leven voeren, worden, zoo zij zich aan vermaning niet storen, door het verbieden der Sacramenten uit de christelijke gemeente, en van God Zelf uit het Rijk van Christus gesloten.

De kerkelijke tucht heeft dus directe betekenis voor het koninkrijk van God. De kerk is de volksvergadering van dat koninkrijk. Aan de kerk zijn de sleutelen van dat rijk gegeven. De kerk kan naar het Woord van God menschen tot gehoorzame burgers van dat rijk verklaren en ook ongehoorzamen onderdanen het burgerrecht ontzeggen.

Hoe kan Dr Westerink tegenover Zondag 31, een belijdenis die op de Schrift is gegrond (o.a. Matth. 16:19, 18:15-17, Joh. 20:21-23), zijn constructies handhaven?

Het blijkt, dat de schrijver ook nu weer den Catechismus poogt te wringen in zijn vooropgezet schema van een totale scheiding van kerk en koninkrijk.

Hij merkt op: „Zoo op het eerste gezicht hadden we hier te doen met de kerkelijke tucht die het Hemelrijk, het Koninkrijk opent en sluit“.

Bij nader bezien blijkt z.l. echter de tucht zuiver kerkelijk te zijn en niets met het Koninkrijk Gods te maken te hebben. In de tweede vraag en antwoord is op geen enkele wijze van het Koninkrijk sprake.

Ieder begrijpt wel, dat Dr Westerink vooral met twee uitdrukkingen van Zondag 31 moeite heeft. Het

zijn de termen „hemelrijk“ en „rijk van Christus“. Wat beteekent het, dat de aan de kerk opgedragen evangelieverkondiging en ban sleutelen van het hemelrijk worden genoemd en hoe kan men zeggen, dat de zich verhardende goddeloozen uit de christelijke gemeente en van God zelf uit het rijk van Christus worden gesloten?

Deze laatste woorden vindt Dr Westerink inderdaad „zeer merkwaardig“.

„Hier schijnt vanuit de benaming sleutelen des hemelrijks ineens de overgang te zijn gemaakt van de kerkelijke gevolgen (van de uitsluiting met den christelijken ban, J. F.) naar de gevolgen voor het Koninkrijk Gods“.

Zulk een overgang, die een belijdenis van den samenhang van kerk en koninkrijk beteekent en een erkenning is van de betekenis van de tucht der kerk voor het koninkrijk Gods en de gemeenschap daarin, strookt niet met de theorie van Dr Westerink.

Daarom tracht hij zich uit de „zeer merkwaardige“ moeilijkheid, waarin de uitdrukkingen van Zondag 31 hem brengen, te redden. Hij kan dat niet anders doen dan op een uiterst wonderlijke en volkomen onhoudbare wijze. De schrijver poneert namelijk, dat het koninkrijk der hemelen waarvan hier gesproken wordt, niet hetzelfde is als het koninkrijk Gods.

„In Zondag 31 en in Joh. 20 en in Matth. 18 en in Matth. 16 gaat het over de onderscheiding aarde en hemel. Het koninkrijk Gods echter ziet in de Schrift op de activiteit, het optreden van de geloovigen op aarde in alle levensverbanden“.

We gelooven, dat hier een omschrijving van het koninkrijk Gods wordt gegeven, die met de Schrift niet in overeenstemming is. We gaan echter nu op deze zaak niet in en verwijzen naar het referaat van Prof. Dr S. Greijdanus, gehouden op het bekende congres van Gereformeerden in Amersfoort, opgenomen in den Referaten-bundel, pag 29 e.v.

We willen in dit verband alleen spreken over de scheiding, die Dr Westerink aanbrengt tusschen het rijk der hemelen en het koninkrijk Gods.

Deze scheiding is in directen strijd met de Heilige Schrift en tevens met den Heidelberg-schen Catechismus.

In het Nieuwe Testament worden de termen „koninkrijk der hemelen“ en „koninkrijk Gods“ gebruikt ter aanduiding van dezelfde zaak. Wellicht geven zij van deze zaak door het andere woordgebruik een enigszins andere voorstelling, maar zakelijk wijzen zij toch dezelfde groothed aan.

Sommigen meenen, dat de term „koninkrijk der hemelen“ onder de Joden in zwang is gekomen, toen men den naam „God“ uit religieuze vrees almeer ging vermijden.

Inderdaad is het een feit, dat ook in den tijd van de omwandeling van den Heere Christus soms de

term „hemel“ of „hemelen“ werd gebruikt ter aanduiding van den God des hemels.

We denken bijv. aan de formulering van de vraag, die de Heere Christus den Joodschen leidslieden stelde: „De doop van Johannes, van waar was die, uit den hemel, of uit de menschen?“ (Matth. 21:25, vgl. voor dit spraakgebruik ook Luc. 15:18, 21:20:4; Marc. 11:30, 14:61; Joh. 3:27). Op soortgelijke wijze nu, zoo veronderstellen sommigen, werd van het koninkrijk der hemelen gesproken ter aanduiding van het koninkrijk Gods. Anderen zien als den oorsprong van den term „koninkrijk der hemelen“ de voorzegging in Dan. 2:44.

Zij veronderstellen, dat de uitdrukking „het koninkrijk van den God des hemels“ is afgekort eenerzijds tot „koninkrijk der hemelen“ en anderzijds tot „koninkrijk Gods“ (vgl. voor een soortgelijk geval de uitdrukking „de ark van het verbond des Heeren“, naast welke ook voorkomen de uitdrukkingen „de ark des verbonds“ en „de ark des Heeren“, bijv. Joz. 6:6-8).

Weer anderen veronderstellen, dat Mattheus, die vooral de uitdrukking „koninkrijk der hemelen“ bezigt, allen nadruk wilde leggen op den hemelischen oorsprong en het hemelisch karakter van het koninkrijk Gods.

Mattheus wil in zijn evangelie, dat voor Joden bestemd was, zijn lezers ervan doordringen, dat het koninkrijk van den Heere Christus geen aardsch, maar een hemelisch koninkrijk is. Daarom bezigt vooral hij de uitdrukking „koninkrijk der hemelen“.

Hoe dit ook zij, vast staat, dat de uitdrukkingen „koninkrijk der hemelen“ en „koninkrijk Gods“ in de Schrift worden gebruikt als synoniemen: zij wijzen op dezelfde zaak.

Dit blijkt uit het feit, dat de termen afwisselend en door elkaar worden aangewend, vgl. bijv. Matth. 19:23 en 24.

Ook blijkt het uit het andere feit, dat drie van de gelijkenissen, welke in Matth. 13 verschijnen als gelijkenissen van het koninkrijk der hemelen, bij Marcus of Lucas voorkomen als gelijkenissen van het koninkrijk Gods (de gelijkenis van den zaaiër, van het mosterdzaad en van het zuurdeesem).

Men vergelijk ook nog Matth. 11:11 met Luc. 7:28.

Het is dus geheel in strijd met de Schrift, wanneer Dr Westerink poneert, dat er een zakelijk onderscheid is tusschen het koninkrijk Gods en het koninkrijk der hemelen. Zijn opmerking „dit hemelrijk blijkt niet hetzelfde te zijn als het Koninkrijk Gods“ is niet in overeenstemming met het duidelijke onderricht van het Woord van God.

Amsterdam.

J. FABER.

LITERATUUR EN KUNST

Een regionaal verhaal

J. W. Ooms: *Koster Bessaan*, J. H. Kok N.V., Kampen.

De streekroman heeft een tamelijk taal leven en sommige schrijvers weten een zeer veelvuldig en toch nog behoorlijk gebruik te maken van dit literaire genre. Dit komt vermoedelijk door de onbekendheid van de lezers met de talloze dorpsgebruiken, folkloristische gegevens en soms zonderlinge tradities van het platteland, waarvan de schrijvers overvloedig gebruik kunnen maken. Weten dezen tevens een zoetvloeiend, niet moeilijk te begrijpen dialect aan te wenden, dan is dit een attractie te meer voor den gemiddelden lezer.

Zoo langzamerhand kent ieder wel den schrijver Ooms, die een respectabel aantal romans en verhalen op zijn naam heeft staan. Alle spelen in de Alblasserwaard, een blijkbaar zeer vruchtbaar oord voor een

vormen van het groot aantal kilometers dat op deze wijze werd genomen.

Van de zijde van de K.L.M. ontvang ik alle medewerking. Nog nimmer werd een boeking op den gewenschten datum geweigerd, ofschoon de vraag nog steeds enorm groot is; nog nimmer werd ik van de passagierslijst geschrapt (wat wel gebeuren kan, als reizigers met reizen van groote urgentie zich melden, dan moeten anderen plaats ruimen). M.a.w. de maatschappij erkent ten volle de urgentie van mijn werk, en altijd hebben de op elkaar aansluitende boekingen geklopt.

De K.L.M. wordt mij vertrouwd. De chef van den vliegdienst te Batavia, Mulder, was captain op de skymaster die me naar Indië bracht, zijn tweede piloot Rombach vloog me later meer dan eens door den Archipel, en bij hem thuis ben ik welkom. In Djambi ontdekte de piloot Sein, uit de veenkolonien afkomstig, me: hij is een vrijgemaakte broeder. De heeren Huizing, Nasse, Vitranga, Wisse (een kleinzoon van den prof) zijn goede bekenden geworden.

Batavia.

J. P. v. d. STOEL Jr.

